

Martin Schwarzbach: *Das Klima der Vorzeit. Eine Einführung in die Paläoklimatologie. Zweite Auflage.* Ferd. Enke Verlag, Stuttgart 1961. 275 s. med 134 afbildninger. 16 × 24,5 cm. DM 57,00.

Den nu foreliggende 2. udg. af Schwarzbachs bog er undergået betydelige ændringer og udvidelser i de 11 år siden første udgave. Ikke blot er figurmaterialet udvidet og teknisk forbedret, men visse afsnit, især beskrivelserne af klima udviklingen i tertiær og kvartær, er stærkt udvidet, og naturligvis har de nye metoder som O^{18} og C^{14} -metoderne fået deres plads. Med denne udgave har derved ikke mindst geograferne fået en overordentlig nyttig håndbog til studiet af palæoklimatologien, så meget mere som forf. overalt tager skellig hensyn til alle fremsatte teorier (kapitlerne om istidsteorier og om kontinentalforskydninger), når blot de er relativt velunderbyggede. Tilmed skriver forf. i et letforståeligt sprog. I ét og alt et fortræffeligt bidrag til håndbogslitteraturen, men prisen er høj.

Viggo Hansen.

Alice F. A. Mutton: *Central Europe. A regional and human geography (Geographies for Advanced Study).* Longmans, London 1961. 475 s. med 130 fig. og 32 fotoplancher. 14 × 22 cm. 50 sh.

Begrebet Central Europe dækker efter forf.'s mening ikke alene Tyskland, Tjekkoslavakiet, Østrig og Schweiz, men også Beneluxlandene, der af moderne forf. normalt regnes til Vesteuropa. Derimod medtages ikke Polen. Efter en almindelig indledning følger en gennemgang af de enkelte lande, hvis beskrivelse igen er delt i to kapitler, dels en almen beskrivelse (med økonomiske oversigter) og dels et kapitel kaldet Regional Studies. De almindelige beskrivelser er gennemgående gode og rige på geografisk stof, selv om emnebehandlingen kan være noget uegal fra land til land. Derimod viser kapitlerne Regional Studies, hvor vanskeligt det er at håndtere en snævrere regional beskrivelse. Denne del kræver betydelig forhåndsindsigt i emnet eller også et kort i stor målestok, hvortil der stadig må refereres. Uden disse forudsætninger bliver udbyttet ikke stort. Teksten er ledsaget af et stort antal og ofte veludførte kort i sort/hvidt, og den væsentligste indvending, man kan rette mod disse, er den ofte for store nedsættelse. Som kilder til disse kort er som regel anvendt gængse håndbøger som Früh: *Geographie der Schweiz* (1930-45), nationale atlasværker, *Deutsche Landwirtschaftsatlas* (fra 1934). Engelsk navngivning er gennemført, således kaldes Bodensøen for Lake Constanz og de østrigske landskaber Kärnten og Steiermark for Carinthia og Styria. Ligeledes er der overalt ved højdeangivelser og meteorologiske værdi-angivelser anvendt engelske mål.

I så vældigt et stof kan det ikke undre, at der har indsneget sig visse fejl. Schweiz' industribefolkning er ikke godt 10%, men 50%, og det vigtigste skovtræ i Østrig er ikke fyr, men *Picea excelsa*.

Viggo Hansen.

Corrado Gini: *The Location of Vinland. The Institute of Economics, Papers. No. 13, Bergen 1960.* 115 rotaprintede sider. 21 × 29,5 cm.

Blandt de mange arbejder over nordboernes rejser til Vinland og lokaliseringen af dette sted på det amerikanske fastland eller øerne ud derfor

er dette det mærkværdigste endnu. På grundlag af sagaer og et mere righoldigt end skønsomt udvalg af gamle beretninger kommer forf. frem til, at Vinland lå ved nordkysten af Ontariosøen, hvortil nordboerne var kommet via St. Lawrencefloden. De skulle da have befundet sig så vel, at de havde formeret sig kraftigt, bygget store byer og udforsket egnene mod s. frem til Atlanterhavet ved Long Island og mod n. frem til Lake Superior. Senere er de så gået op i den indianske befolkning.

Viggo Hansen.

Wilhelm Brünger: Einführung in die Siedlungsgeographie. (Hochschulwissen in Einzeldarstellung). Verlag Quelle & Meyer, Heidelberg 1961. 192 s. og 51 afbildninger. 15 × 22 cm. DM 16,00.

Den, der ønsker at gøre sig bekendt med, hvad der ligger i begreber som Weiler, Haufendorf, Gewannflur, Esch m. m., kommer ikke uden om prof. Brüngers fremstilling af bebyggelsesgeografiens udvikling og metodik, så meget mere som de ovennævnte udtryk har forskelligt betydningsindhold hos forskellige forfattere. Bogen skildrer næsten kun tyske geografers synspunkter og arbejder, hvorfor man ikke må glemme, at der også er andre meninger hos kolleger uden for Tyskland. Når det alligevel må anses for en stor gevinst, at dette værk er fremkommet, så skyldes det dels, at det har været påtrængende nødvendigt med en vis orden i nomenklatur og indhold af de mange arbejder, og dels at Tyskland gennem de sidste årtier har været førende inden for dette forskningsfelt. Foruden den rene bebyggelsesgeografi kommer forf. også ind på hus- og gårdtyper og giver her instruktive tegninger af trækonstruktionerne og interiørerne. Disse forhold er også behandlet (iøvrigt som noget nyt) i bogens sidste kapitel og bybebyggelsen, og hvori også de allersidste opfattelser af bysamfundenes love er behandlet. Det har naturligvis været umuligt at belyse emnet fra alle dets sider indgående, men forf. har først og fremmest ønsket at give en anvisning eller et arbejdsgrundlag for videre studier.

Viggo Hansen.

Karl M. Helbig: Die Landschaften von Nordost-Honduras. Auf Grund einer geographischen Studienreise im Jahre 1953. Ergänzungsheft Nr. 268 zu Petermanns Geogr. Mitt. Gotha 1959. 270 s. efterfulgt af 39 fotos og 12 løse tavler med 11 kort. I teksten tegninger og skitser. 19 × 28 cm.

Dette arbejde er, på trods af titlen, et regionalgeografisk kildeskrift, hvis vældige samling af geografiske kendsgerninger er tung læsning selv for en U-lands-interesseret. Skønt bogen er uden elegante generalisationer, har den en vis charme ved at demonstrere et urgammelt formål i geografisk forskning: »at skaffe viden om fremmede steder«, igennem præsentationen af en materialesamling. Den »opdagelsesrejse«, hvorover bogen er bygget, gik fra Tegucigalpa til Moskito kysten og retur; via bjergområdet ved Rio Patuca's kildefloder. Stoffet er delt i VI afsnit. I. rejsens organisation og afvikling. II. afsnits første del beskriver de egne, som er gennemrejst, anden del af II. afsnit er en sammenfatning efter det traditionelle skema: terræn, klima, vegetation o. s. v. III. giver en slags oversigt over hele Honduras, især af landets varierede og urolige